

Η πρόσληψη των Σονέτων του Σαίξπηρ και η ανταπόκριση της αναστοχαστικής μάθησης στη δημιουργική έκφραση των μαθητών και των μαθητριών

**Γκρέμι Αγγελίνα
Λυριστή Κωνσταντίνα
Μυλωνοπούλου Αικατερίνη
Παπά Δανάη
Χαροκόπου Κάλλη**
Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικοί
Κωστούρου Μελίνα, ΠΕ06
Τσατσουλή Αιμιλία, ΠΕ02

6^ο ΓΕΛ Αχαρνών
Α΄ Λυκείου

Περίληψη

Με την παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται ένα δείγμα της δημιουργικής γραφής και καλλιτεχνικής παραγωγής των μαθητών και μαθητριών της Α΄ τάξης, όπως αναπτύχθηκε μέσα από τη διαδικασία της πρόσληψης της ποιητικής γραφής του Σαίξπηρ και εν προκειμένω των Σονέτων του, από τον Οκτώβριο του 2023 ως τον Φεβρουάριο του 2024. Ως βασικότεροι στόχοι του εγχειρήματος ετέθησαν η δημιουργική πρόσληψη από τους μαθητές και τις μαθήτριες της σαιξπηρικής ποίησης μέσα από το πρωτότυπο κείμενο και με παράλληλες μεταφράσεις, η προσέγγισή αυτής διαθεματικά και η διασύνδεση της με θέματα-προβλήματα που άπτονται της βιωματικής τους εμπειρίας. Για το έργο αυτό συνεργάστηκαν δύο εκπαιδευτικοί διαφορετικών ειδικοτήτων, της αγγλικής και ελληνικής φιλολογίας, που διδάσκουν στο ίδιο τμήμα κατά το τρέχον σχολικό έτος. Ωστόσο, προϊόντος του χρόνου ενδιαφέρον εκδήλωσαν και άλλοι μαθητές και μαθήτριες, οι οποίοι/οποίες υποστηρίχθηκαν με υλικό και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, προκειμένου να ωφεληθούν από την εκπαιδευτική διαδικασία. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών και των μαθητών-μαθητριών στο σχεδιασμό και στην εκπόνηση της εργασίας ανέδειξε τη λανθάνουσα δημιουργικότητα του μαθητικού δυναμικού μέσα από την καλλιέργεια του στοχασμού και της αυτογνωσίας και μέσω της κατανόησης της διαφορετικότητας.

Λέξεις ή φράσεις κλειδιά

Σονέτα, δημιουργική γραφή, καλλιτεχνική έκφραση, καλλιγράμμα, ψηφιακός καμβάς

Παρουσίαση του υλικού

1.Δομή

Τα σονέτα του Shakespeare, αυτή η τόσο προσωπική και βαθιά λυρική ποίηση που εξυμνεί τον έρωτα, για τον οποίο ο Σαίξπηρ πενθεί και απολογείται, κινητοποίησαν τη

φαντασία και τα συναισθήματα μας, και επέτρεψαν σε μας τους έφηβους αναγνώστες να ταυτιστούμε και να γίνουμε για λίγο, ο Γουίλιαμ που μοιράζεται τις σκέψεις και τα συναισθήματά του σε μια σελίδα του ημερολογίου του ή η νέα που γράφει για την απώλεια του καλοκαιριού και της αγάπης. Για να οπτικοποιήσουμε τους στίχους του, εκφραστήκαμε με ψηφιακό πάνελ, καλλιγράμμα και ζωγραφικά έργα. Γίναμε, επίσης, ποιητές σονέτου, για να αποδώσουμε τη πάλη του ποιητή να εμπιστευτεί την καρδιά ή την κρίση αλλά γράψαμε και ποιήματα με ελεύθερο στίχο, για να εκφράσουμε την εσωτερική μας αγωνία για την αλήθεια και τα συναισθήματα μας για την αγάπη.

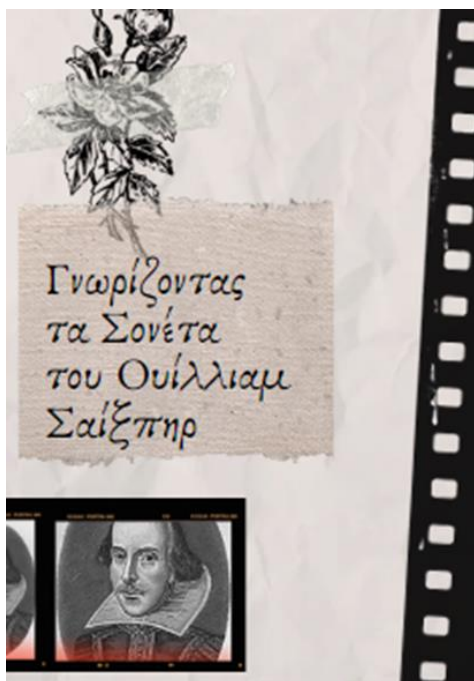
2. Σχεδιασμός

Αρχικά, οι εκπαιδευτικοί που μας καθοδήγησαν (ΠΕ06, ΠΕ02) ανάρτησαν υλικό στην ηλεκτρονική τάξη για το είδος του σονέτου, τις συνθήκες γένεσης του και προτάσεις για δημιουργική γραφή. Μια επιλογή σονέτων προσεγγίστηκαν και στην τάξη με ερμηνευτικό διάλογο από το πρωτότυπο κείμενο και με παράλληλες μεταφράσεις στην ελληνική. Κάθε μαθητής/τρια επέλεξε ελεύθερα το είδος δημιουργικής ή καλλιτεχνικής γραφής για να εκφράσει συναισθήματα, βιώματα, στοχασμούς αφορμώμενος/η από τα σονέτα που διάβασε. Στην συνέχεια, μία ομάδα μαθητών ανέλαβε να δημιουργήσει την αφίσα για την παρουσίαση στο συνέδριο και μια άλλη να ετοιμάσει την ανακοίνωση.

3. Σενάριο

Τα σονέτα του Σαίξπηρ έγιναν η αφορμή να προσεγγίσουμε το είδος του Σαιξπηρικού σονέτου κριτικά, στοχαζόμενες πάνω στα πανανθρώπινα αισθήματα της αγάπης, της φιλίας, της απώλειας, της πίστης και της απιστίας. Πολλές φορές το καταληκτικό δίστιχο λειτουργούσε λυτρωτικά και για μας, γιατί αποκάλυπτε την «πραγματική» πρόθεση του ποιητή. Τα έργα μας, αποτέλεσαν ένα ηλεκτρονικό καμβά με τέσσερις διαφάνειες, όπου έννοιες, εικόνες, συναισθήματα λειτούργησαν ως υλικά για της δική μας νοηματοδότηση του κόσμου.

Εικόνα 1: 1^η σελίδα καμβά

Εικόνα 2: 2^η σελίδα καμβά

Εικόνα 3: 3^η σελίδα καμβά

Εικόνα 4: 4^η σελίδα καμβά

4.Βιβλιογραφία

Βαγενάς, Ν., Καγιαλής, Τ., Πόλκας, Α., Ταρaráς, Ν. & Φράγκογλου, Γ. (2013). *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ανθολόγιο Μεταφράσεων, Β' Γενικού Λυκείου (Επιλογής)*. Αθήνα: ΟΕΔΒ

Γεωργιάδου, Α., Δεμερτζή, Κ. & Κιοσσές, Σ. (2022) *Η διδασκαλία του ολόκληρου λογοτεχνικού έργου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Δουλγερίδης, Δ. (2018, Σεπτέμβριος 1). Ο Σαίξπηρ κατόρθωσε να κάνει τον πόνο του άρπα. Ανακτήθηκε από: <https://www.tanea.gr/print/2018/09/01/interviews/o-saikspir-katorthose-ifna-kanei-ton-pono-tou-arpa/>

Κανέλλης, Η. (2016). Ο Σαίξπηρ δεν είναι καλό ανάγνωσμα για ωφελμιστές. *The Books' Journal*, 66, σ. 68-71.

Καυάλης, Δ. (1998). Μεταφράζοντας τα Σονέτα του Σαίξπηρ. Στο *Η Γλώσσα της Λογοτεχνίας και η Γλώσσα της Μετάφρασης. Πρακτικά Ημερίδας. Θεσσαλονίκη 24 Μαΐου 1997*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανακτήθηκε από: [https://www.greek-language.gr/greekLang/literature/studies/literature translation/05 kapsalis.html](https://www.greek-language.gr/greekLang/literature/studies/literature%20translation/05_kapsalis.html)

Μητσάκου, Α. (2017, Φεβρουάριος 12). Τα Σονέτα του William Shakespeare. Ανακτήθηκε από: <https://www.loukini.gr/%CF%84%CE%B1-%CF%83%CE%BF%CE%BD%CE%AD%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-william-shakespeare/>

Σαίξπηρ, Ο. (2012). *25 σονέτα*. Αθήνα: Άγρα.

Σελιδοδείκτες: Πολυμεσικός οδηγός για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: <https://selidodeikt.es.greek-language.gr/topics/6>

Τοπάλη, Μ. (2016, Μάρτιος 20). Τι (δεν) γνωρίζουμε για τα σονέτα του Σαίξπηρ. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/culture/books/853366/ti-den-gnorizoyme-gia-ta-soneta-toy-saixpir/>

Φρυδάκη, Ε. (2003). *Η Θεωρία της Λογοτεχνίας στην Πράξη της Διδασκαλίας*. Αθήνα: Κριτική.

Abrams, M. H. & Greenblatt, S. (2000). *The Norton Anthology of English Literature* (7th ed.). New York: W.W. Norton & Company.

Folger Shakespeare Library: Shakespeare's Sonnets (χ.χ.) Ανακτήθηκε από: <https://www.folger.edu/explore/shakespeares-works/shakespeares-sonnets/>

Jauss, H. R. (1995). *Η Θεωρία της Πρόσληψης. Τρία Μελετήματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Shakespeare Online: Analysis of Shakespeare's Sonnets and Paraphrase in Modern English (χ.χ.) Ανακτήθηκε από: <https://www.shakespeare-online.com/sonnets/>

Shakespeare, W. (2016). *Τα Σονέτα*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Shakespeare, W. (1978). *Τα Σονέτα*. Αθήνα: Ίκαρος.

Shakespeare's Sonnets (χ.χ.) Ανακτήθηκε από: <https://shakespeares-sonnets.com/>